

POWIAT LIMANOWSKI

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2024 – 2026

LIMANOWA | 2023

Spis treści

Spis treści	2
Wstęp	3
1. Zadania powiatu z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej	5
2. Diagnoza pieczy zastępczej w Powiecie Limanowskim.....	7
2.1. Charakterystyka form pieczy zastępczej.....	7
2.2. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej.....	15
2.3. Formy wsparcia dla rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka oraz dzieci w nich umieszczonych	17
2.4. Usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej	19
2.5. Współpraca z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	22
3. Roczne limity rodzinnych form pieczy zastępczej.....	24
4. Cele i zadania programu	24
5. Źródła finansowania programu	31
6. Monitorowanie programu	31
Spis tabel	32
Spis wykresów.....	32

Wstęp

Rodzina jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka. Stanowi model i normę dla wszystkich innych grup społecznych. To właśnie w niej dzieci zdobywają pierwsze doświadczenia, doznając swoich pierwszych odczuć emocjonalnych. Rodzina zaspokaja najważniejsze potrzeby każdego człowieka – potrzebę miłości i bezpieczeństwa. Dlatego prawo do wychowywania w rodzinie jest jednym z podstawowych praw każdego dziecka. Gwarantuje je Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, jak również ratyfikowana przez Polskę Konwencja o prawach dziecka. Ochrona praw dziecka powinna być przedmiotem działań podejmowanych nie tylko przez rodziców i organy władzy publicznej, ale przez każdego, kto jest świadkiem sytuacji zagrażającej szeroko rozumianemu dobru dziecka.

Polityka rodzinna zajmuje szczególne miejsce w systemie polityki i pomocy społecznej. Obejmuje całokształt działań podejmowanych przez państwo, samorządy terytorialne, organizacje pozarządowe i inne podmioty w celu stworzenia odpowiednich warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin i spełniania przez nie funkcji istotnych zarówno dla ich członków, jak i dla całego społeczeństwa. W każdej społeczności lokalnej powinien funkcjonować system wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej. Pomoc dla rodziny powinna być rozsądna i wielozakresowa: edukacyjna, zdrowotna, psychologiczna, materialna, lokalowa, prawna, itp.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm.), zwaną dalej Ustawą, w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców biologicznych, dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej, którą organizuje powiat. System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. W przypadku, kiedy przeszkody w sprawowaniu opieki nie są tymczasowe i mają charakter trwały, rozważa się możliwość podjęcia procedury przysposobienia dziecka.

Założone w programie cele służą rozwojowi pieczy zastępczej zapewniającej każdemu dziecku całkowicie lub częściowo pozbawionemu opieki rodziców, umożliwienie stabilnego i bezpiecznego środowiska wychowawczego. Należy podkreślić, że władze Powiatu Limanowskiego zapewniają miejsca w pieczy zastępczej wszystkim dzieciom kierowanym na podstawie postanowienia sądu rodzinnego oraz przeznaczają na ten cel środki finansowe.

Niniejszy Program stanowi zbiór integralnych działań Powiatu Limanowskiego w zakresie pieczy zastępczej zarówno rodzinnej jak i instytucjonalnej na okres trzech najbliższych lat. Zawiera on diagnozę sytuacji pieczy zastępczej na terenie Powiatu Limanowskiego za lata 2020 – 2022 oraz służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Limanowskim. Przedstawiony Program jest kontynuacją działań podjętych w dotychczas obowiązującym „Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023”.

1. Zadania powiatu z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

W świetle przepisów ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obowiązki w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej powinny być realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej, w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, zakładami opieki zdrowotnej, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Zalecane jest także, by wypełnianie zadań następowało zgodnie z zasadą pomocniczości, zwłaszcza gdy przepisy ustawy przewidują możliwość zlecenia realizacji tych zadań przez organy jednostek samorządu terytorialnego. Praca z rodziną biologiczną należy do zadań własnych gmin, a organizacja pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej ma być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny biologicznej. Celem umieszczenia dziecka w środowisku zastępczym jest stworzenie warunków pomocy i pozytywnych zmian w rodzinie biologicznej, aby dziecko mogło powrócić pod jej opiekę. W sytuacji kiedy nie jest to możliwe należy dążyć do umieszczenia dziecka w rodzinie adopcyjnej. Jednakże dla dobra dziecka możliwe jest pozostawienie go w rodzinnym środowisku zastępczym do czasu usamodzielnienia. Piecza zastępcza winna przygotować dziecko do godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia, pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki, nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami oraz zdobywania umiejętności społecznych. Piecza zastępcza dąży do zaspokojenia potrzeb emocjonalnych, bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno – rekreacyjnych dzieci.

Za tworzenie i rozwój rodzinnej pieczy zastępczej odpowiedzialny jest starosta powiatu, który wykonuje zadania w zakresie pieczy zastępczej za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie i organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. W ponoszeniu wydatków na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej w części partycypuje też gmina, z której pochodzą dzieci umieszczone w pieczy zastępczej (w pierwszym roku umieszczenia – 10%, w drugim – 30%, a w trzecim i następnym – 50%).

Zadania powiatu w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na terenie Powiatu Limanowskiego wykonuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej zwane również Centrum, które Zarządzeniem Nr 147/2011 Starosty Limanowskiego z dnia 13 grudnia 2011 r. zostało wyznaczone organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

W strukturze Centrum działa Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej, którego zadaniem jest opieka nad rodzinami zastępczymi i rodzinnymi domami dziecka.

Do zadań własnych powiatu z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3–letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi: plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz limit rodzin zastępczych zawodowych na dany rok kalendarzowy, uwzględniający założenia wynikające z planu rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, konieczność zapewnienia dzieciom z terenu powiatu rodzinnej pieczy zastępczej oraz ograniczanie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych,
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia,
- 4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych,
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym,
- 6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka i dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego,
- 7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a) grup wsparcia,
 - b) specjalistycznego poradnictwa,
- 8) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- 9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich,
- 10) wprowadzanie danych do rejestru, o którym mowa w art. 38d ust. 1 Ustawy, ich aktualizacja i usuwanie,

- 11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej albo centrum usług społecznych dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka,
- 12) finansowanie:
 - a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo – wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo – terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo – wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne,
 - c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego,
- 13) sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 Ustawy, w terminie:
 - a) do dnia 31 stycznia danego roku – za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku,
 - b) do dnia 31 lipca danego roku – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku,
- 14) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8 Ustawy (opłaty rodziców za pobyt dziecka w pieczy zastępczej).

2. Diagnoza pieczy zastępczej w Powiecie Limanowskim

2.1. Charakterystyka form pieczy zastępczej

Dziecko ma zagwarantowane przez ustawodawstwo prawo do wychowywania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania poza rodziną – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, pod warunkiem, że jest to zgodne z jego dobrem.

Dwoma podstawowymi formami pieczy zastępczej są: rodzinna piecza zastępcza i instytucjonalna piecza zastępcza. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kładzie nacisk na ograniczenie roli placówek opiekuńczo – wychowawczych na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej. Dla dziecka, które jest pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej w pierwszej kolejności poszukuje się rodziny zastępczej, a dopiero po wyczerpaniu takiej możliwości, dziecko trafia do instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Rodzinna piecza zastępcza to system, w skład którego wchodzi spokrewnione, niezawodowe i zawodowe rodziny zastępcze, w tym rodziny zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i rodziny zawodowe specjalistyczne oraz rodzinne domy dziecka.

Rodziny zastępcze spokrewnione tworzą wstępni i rodzeństwo dziecka. Dzięki temu, w sposób naturalny podtrzymywane są więzi rodzinne, a jednocześnie dzieci pozostają w swojej dalszej, ale biologicznej rodzinie. Umieszczenie w takim środowisku jest priorytetowe, o ile jest zgodne z dobrem dziecka.

Rodziny zastępcze niezawodowe tworzą osoby niespokrewnione z dzieckiem lub krewni nie będący wstępni i rodzeństwem dziecka. W rodzinie niezawodowej w tym samym czasie, może przebywać łącznie nie więcej niż 3 wychowanków. Jedynie za zgodą rodziny zastępczej oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej jest dopuszczalne umieszczenie większej liczby dzieci. Niemniej jednak dotyczy to umieszczenia rodzeństwa.

Rodziny zastępcze zawodowe, w tym:

- 1) Pełniące funkcję pogotowia rodzinnego – tworzą osoby niespokrewnione z dzieckiem; umieszcza się w nich dziecko do czasu unormowania jego sytuacji, nie dłużej niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony, za zgodą organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej.
- 2) Specjalistyczne rodziny zastępcze – umieszcza się w nich w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci skierowane na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich, a także małoletnie matki z dziećmi.

W rodzinie zastępczej zawodowej, podobnie jak w niezawodowej, w tym samym czasie może przebywać nie więcej niż 3 wychowanków, a umieszczenie większej liczby dzieci (rodzeństwa) wymaga zgody rodziny zastępczej i pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej

pieczy zastępczej. Osoby pełniące funkcje rodziny zastępczej zawodowej i niezawodowej muszą ukończyć szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Z zawodową rodziną zastępczą zawierana jest umowa na okres co najmniej 4 lat. Dodatkowo z tytułu wykonywanej pracy rodziny te otrzymują wynagrodzenie.

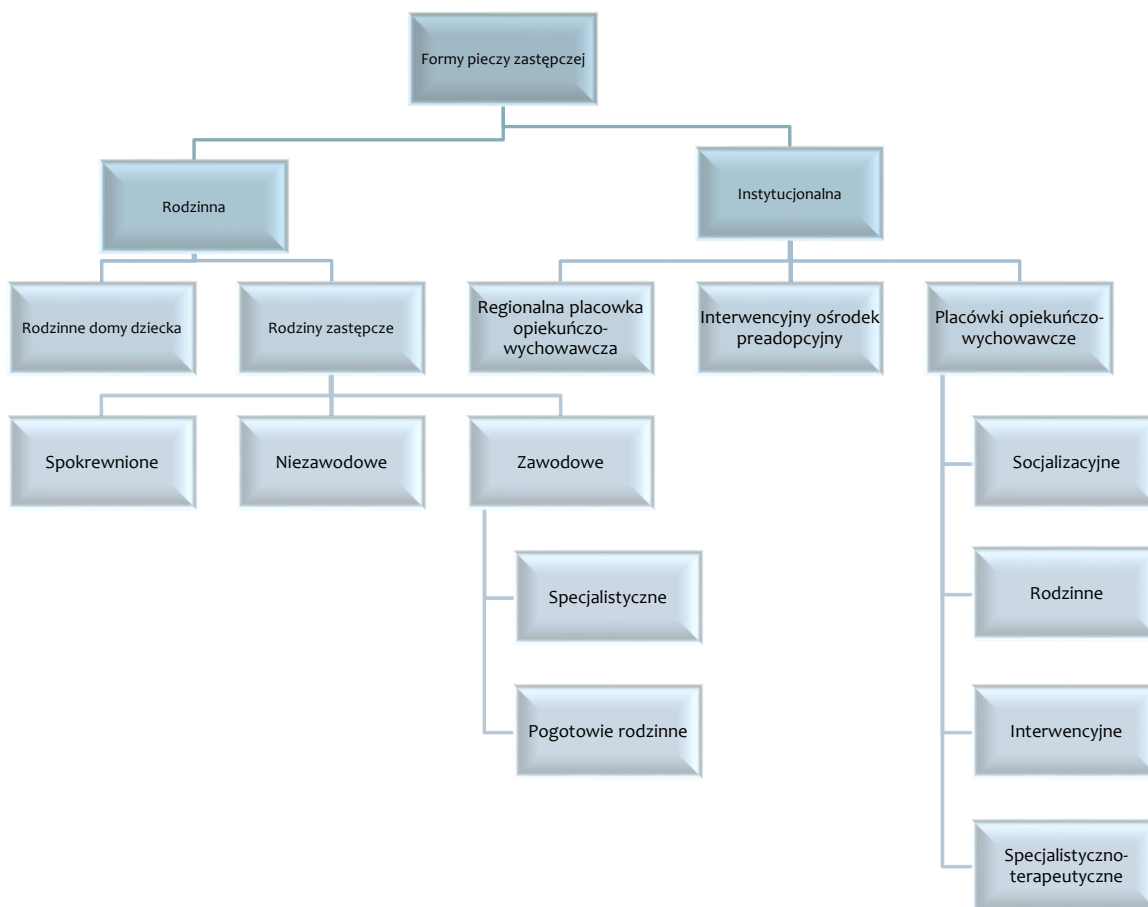
Rodzinny dom dziecka może stworzyć małżeństwo lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim. W rodzinnym domu dziecka tym samym czasie może przebywać łącznie nie więcej niż 8 wychowanków. W razie konieczności umieszczenia rodzeństwa, za zgodą prowadzącego rodzinny dom dziecka oraz po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, jest dopuszczalne umieszczenie w tym samym czasie większej liczby dzieci. W tej formie opieki wychowywane są dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się, umożliwiające jest wspólne wychowanie się licznego rodzeństwa. Z prowadzącym rodzinny dom dziecka, starosta zawiera umowę na okres co najmniej 5 lat. Jeżeli przebywa w nim więcej niż 4 dzieci, na wniosek prowadzącego rodzinny dom dziecka, zatrudnia się osobę do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) placówki opiekuńczo – wychowawczej typu: socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno – terapeutycznego, rodzinnego,
- 2) regionalnej placówki opiekuńczo – terapeutycznej,
- 3) interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

W placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego, interwencyjnego lub specjalistyczno – terapeutycznego są umieszczane dzieci powyżej 10 roku życia, wymagające szczególnej opieki lub mające trudności w przystosowaniu się do życia w rodzinie. Na terenie Powiatu Limanowskiego nie funkcjonuje żadna placówka opiekuńczo – wychowawcza. W przypadku konieczności umieszczenia dziecka w instytucjonalnej pieczy zastępczej, miejsca są poszukiwane przede wszystkim w pobliskich Powiatach.

Wykres 1 Formy pieczy zastępczej

Źródło: Opracowanie własne

Diagnoza pieczy zastępczej na terenie Powiatu Limanowskiego oparta została na podstawie danych za lata 2020 – 2022 będących w posiadaniu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.

Poniżej przedstawiono szczegółowe dane dotyczące liczby rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka i umieszczonych w nich dzieci w latach 2020 – 2022 (stan na 31 grudnia każdego roku).

Tabela 1 Liczba rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka oraz liczba dzieci w latach 2020 – 2022 na terenie Powiatu Limanowskiego

RODZAJ RODZINY ZASTĘPCZEJ	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI
ROK 2020		
Spokrewniona	32	57
Niezawodowa	31	43
Rodzinne domy dziecka	2	15
Rodziny zawodowe ogółem, w tym:	4	12
Zawodowa specjalistyczna	0	0
Zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	1	1
Ogółem	69	127
ROK 2021		
Spokrewniona	32	56
Niezawodowa	27	40
Rodzinne domy dziecka	2	12
Rodziny zawodowe ogółem, w tym:	5	14
Zawodowa specjalistyczna	0	0
Zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	1	3
Ogółem	66	122
ROK 2022		
Spokrewniona	29	49
Niezawodowa	20	28
Rodzinne domy dziecka	2	13
Rodziny zawodowe ogółem, w tym:	5	12
Zawodowa specjalistyczna	0	0
Zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	1	1
Ogółem:	56	102

Źródło: Opracowanie własne – dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej

Analizując dane przedstawione w tabeli 1 można zauważyć, że w ostatnich trzech latach liczba rodzin zastępczych zmalała, z 69 rodzin zastępczych w 2020 roku do 56 w 2022 roku.

Wiodącymi formami rodzinnej pieczy zastępczej są rodziny zastępcze spokrewnione i niezawodowe. Wynika to z faktu, iż sąd wydając postanowienie o zabezpieczeniu dziecka w środowisku zastępczym rozpatruje w pierwszej kolejności możliwość zaopiekowania dziecka przez osoby spokrewnione z nim (dziadkowie, rodzeństwo, wujostwo). W 2021 roku powstała nowa rodzina zastępcza zawodowa, która została przekształcona z rodziny zastępczej niezawodowej. Niestety w 2020 roku i 2022 roku nie było osób chętnych do utworzenia zawodowej rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka. Tendencja ta wiąże się z ogólnokrajowym problemem dotyczącym spadku zainteresowania rodzinnymi formami pieczy zastępczej.

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Limanowskiego na przełomie ostatnich 3 lat zmniejszyła się. W 2020 roku na terenie Powiatu Limanowskiego umieszczonych było 127 dzieci, w 2021 roku – 122, w 2022 roku – 102. Istotnymi informacjami charakteryzującymi rodzinną pieczę zastępczą na terenie Powiatu Limanowskiego są wiek dzieci oraz przyczyny umieszczenia.

Tabela 2 Wiek dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Limanowskiego w latach 2020 – 2022

	RODZINY SPOKREWNIONE			RODZINY NIEZAWODOWE			RODZINY ZAWODOWE			RODZINNE DOPY DZIECKA		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Poniżej roku	0	1	0	0	1	0	0	1	1	1	0	0
1 – 3 lat	1	0	0	5	3	2	1	2	1	0	1	3
4 – 6 lat	3	1	0	2	1	3	2	4	2	2	1	1
7 – 13 lat	28	27	25	12	13	10	4	3	4	4	5	4
14 – 17 lat	13	14	14	11	12	4	1	2	1	6	3	2
18 – 24 lat	12	13	10	13	10	9	4	2	3	2	2	3
Ogółem	57	56	49	43	40	28	12	14	12	15	12	13

Źródło: Opracowanie własne – dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej

Biorąc pod uwagę wiek podopiecznych umieszczonych w rodzinach zastępczych spokrewnionych najliczniejszą grupę stanowiły dzieci w wieku 7 – 13 lat. W rodzinach zastępczych niezawodowych w 2020 roku najwięcej przebywało dzieci w wieku 18 – 24 lat, natomiast w 2021 i 2022 roku przeważały dzieci w wieku 7 – 13 lat. Zarówno w rodzinach

zastępczych zawodowych jak i rodzinnych domach dziecka największą liczbę podopiecznych stanowiły dzieci w wieku 7 – 13 lat.

Poniżej przedstawione są dane dotyczące liczby dzieci, które przebywały w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2020 – 2022 z uwzględnieniem przyczyn umieszczenia.

Tabela 3 Liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2020-2022 z podziałem na przyczyny umieszczenia

PRZYCZYNA UMIESZCZENIA	2020	2021	2022
Uzależnienie rodziców	44	40	32
- w tym uzależnienie od alkoholu	44	40	32
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	29	30	24
Pólsieroctwo	7	6	6
Sieroctwo	11	11	9
Przemoc w rodzinie	1	1	2
Niepełnosprawność co najmniej jednego z rodziców	3	3	3
Długotrwała choroba co najmniej jednego z rodziców	18	12	11
Pobyt za granicą z powodu pracy zarobkowej co najmniej jednego z rodziców	2	3	2
Nieodpowiednie warunki mieszkaniowe	0	0	0
Ubóstwo	0	0	0
Bezrobocie	0	0	0
Inne	10	16	13

Źródło: Opracowanie własne – dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej

Analizując przyczyny umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej można zauważyć, iż głównym czynnikiem, który powoduje, że małoletni trafiają do pieczy zastępczej jest uzależnienie rodziców od alkoholu. Dużą liczbę stanowią także rodzice, którzy są bezradni w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Tabela 4 Liczba dzieci, które opuściły rodzinne formy pieczy zastępczej w latach 2020 – 2022

	2020	2021	2022
Powróciły do rodziny naturalnej	1	4	9
Zostały przekazane do adopcji	2	6	3
Zostały umieszczone w instytucjonalnej pieczy zastępczej	2	3	0
Inne	1	0	0

Źródło: Opracowanie własne – dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej

W latach 2020 – 2022 do rodzin biologicznych powróciło 14 dzieci, z czego aż 9 w 2022 roku. Z kolei do rodzin adopcyjnych trafiło 11 dzieci. W przypadku, gdy rodziny zastępcze bądź rodzinne domy dziecka nie mogą dalej sprawować opieki nad dzieckiem i nie można znaleźć innej rodzinnej formy pieczy zastępczej, a powrót do domu rodzinnego w dalszym ciągu nie jest możliwy, małoletni kierowany jest do placówki opiekuńczo – wychowawczej. W ostatnich trzech latach 4 podopiecznych zostało umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej w latach 2020 – 2022 zapewniało miejsca wszystkim małoletnim, wobec których orzeczono umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Limanowskiego. Poza terenem Powiatu Limanowskiego umieszczenia były sporadyczne i dotyczyły jedynie dzieci, które trafiały do rodzin zastępczych tworzonych przez osoby bliskie dziecku, a więc dziadkowie, rodzeństwo bądź wujostwo.

Tabela 5 Liczba dzieci pochodzących z terenu Powiatu Limanowskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenach innych powiatów w latach 2020 – 2022

ROK	LICZBA DZIECI
2020	1
2021	3
2022	6

Źródło: Opracowanie własne – dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej

Głównym zamierzeniem ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest dążenie do deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej. Na terenie Powiatu Limanowskiego nie funkcjonuje placówka opiekuńczo – wychowawcza. Konieczność umieszczenia dziecka

w instytucjonalnej pieczy zastępczej zdarza się rzadko. Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci z terenu Powiatu Limanowskiego, które umieszczane były w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów. Mamy do czynienia z tendencją malejącą w zakresie umieszczania dzieci w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej. W latach 2020 – 2022 umieszczanie w placówce opiekuńczo – wychowawczej stanowiło pojedyncze przypadki. Z powiatami, które przyjęły dzieci pochodzące z naszego terenu zostały zawarte porozumienia dotyczące zasad finansowania ich pobytu.

Tabela 6 Liczba dzieci pochodzących z terenu Powiatu Limanowskiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenach innych powiatów w latach 2020 – 2022

ROK	LICZBA DZIECI
2020	2
2021	2
2022	3

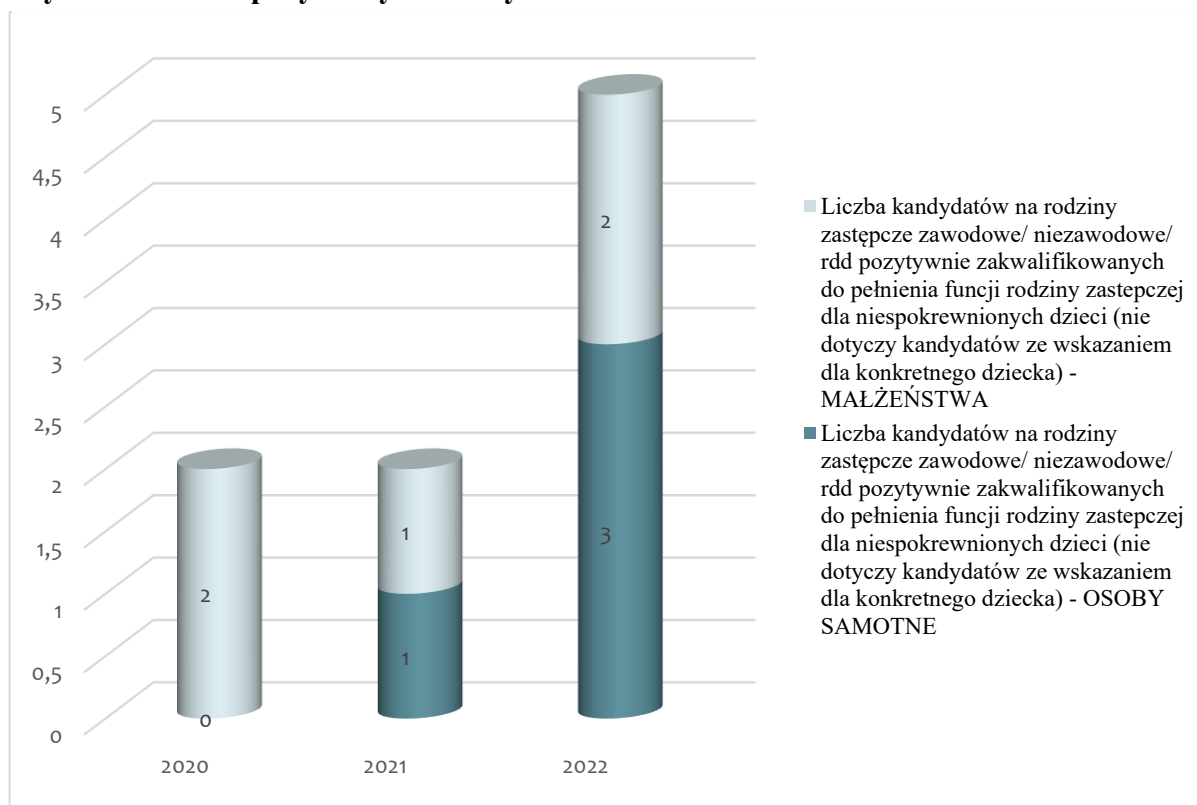
Źródło: Opracowanie własne – dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej

2.2. Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej podejmuje szereg działań mających na celu pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych i prowadzenia rodzinnych domów dziecka. Na stronie internetowej Centrum można znaleźć informacje jak zostać rodzicem zastępczym, z kim się kontaktować oraz jakie warunki musi spełniać kandydat, aby pełnić tę funkcję. Z powyższymi informacjami można również zapoznać się na profilu facebookowym Centrum. W ramach akcji promującej rodzicielstwo zastępcze Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej udostępnia także krótkometrażowy film, mający na celu wzbudzić wrażliwość lokalnej społeczności na problematykę związaną z potrzebą pozyskiwania kandydatów na rodziców zastępczych dla dzieci pozbawionych miłości, poczucia bezpieczeństwa, przynależności oraz ciepła rodzinnego. Ponadto, na bieżąco zostają zamieszczane informacje z organizowanych wydarzeń. Pracownicy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej udzielają szczegółowych informacji zainteresowanym oraz zachęcają do wzięcia udziału w comiesięcznych grupach wsparcia i imprezach integracyjnych rodzin zastępczych. Namawiają do spotkania z funkcjonującymi od wielu lat rodzinami zastępczymi i porozmawiania na temat rodzicielstwa zastępczego od strony praktycznej. Dalsze działanie dotyczące promocji rodzicielstwa zastępczego obejmuje rozpowszechnianie ulotek

i plakatów na różnego rodzaju imprezach, a także w instytucjach użytku publicznego na terenie Powiatu Limanowskiego. Pracownicy zachęcają funkcjonujące już rodziny zastępcze do dzielenia się swoimi doświadczeniami związanymi z rodzicielstwem zastępczym ze środowiskiem lokalnym, a tym samym do podjęcia się tej misji. Centrum organizuje spotkania, na które zapraszani są m.in.: uczniowie szkoły muzycznej, zespoły regionalne, uczestnicy Warsztatów Terapii Zajęciowej, strażacy, uczestnicy Środowiskowego Domu Samopomocy, uczniowie przedszkoli i szkół z terenu Powiatu Limanowskiego. Ponadto z okazji dnia rodzicielstwa zastępczego rodziny zastępcze, pracownicy tut. Centrum oraz wolontariusze promują rodzicielstwo zastępcze, rozdając plakaty, ulotki oraz materiały promocyjne przechodniom.

Wykres 2 Liczba pozyskanych kandydatów w latach 2020 – 2022

Źródło: Opracowanie własne – dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej

Na przestrzeni lat 2020 – 2022 widoczny jest wzrost liczby kandydatów do pełnienia rodzinnej pieczy zastępczej. W 2020 roku pozytywnie zakwalifikowano 2 małżeństwa, przy czym należy podkreślić, że stanowili oni 100% osób, które zgłosiły gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W 2021 roku 1 małżeństwo i 1 osoba samotna zostali pozytywnie zakwalifikowani do pełnienia funkcji niezawodowej rodziny zastępczej. W 2022 roku 2 małżeństwa i 3 osoby samotne zdecydowały się na pełnienie funkcji rodzinnej pieczy zastępczej i uzyskały zaświadczenie kwalifikacyjne. W dalszym ciągu liczba kandydatów

nie jest wystarczająca dlatego też Program kładzie wzmożony nacisk na promowanie idei rodzicielstwa zastępczego i zachęcanie do podjęcia się tej funkcji.

2.3. Formy wsparcia dla rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka oraz dzieci w nich umieszczonych

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej oferuje wsparcie dla rodzin zastępczych/prowadzących rodzinne domy dziecka i dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w postaci: pomocy koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, rodzin pomocowych i wolontariuszy, a także zapewnia poradnictwo psychologiczne, socjalne, pedagogiczne, rodzinne i prawne. Rodziny mogą również brać udział w specjalistycznych szkoleniach, spotkaniach integracyjnych i grupach wsparcia. Ponadto otrzymują wsparcie finansowe.

Centrum nieustannie zachęca, w szczególności młodych ludzi, do podjęcia funkcji wolontariusza działającego na rzecz pieczy zastępczej. W związku z powyższym wszystkie rodziny, które zgłosiły chęć skorzystania z pomocy wolontariuszy otrzymały takie wsparcie. Liczba wolontariuszy utrzymuje się na podobnym poziomie. Poniższa tabela przedstawia liczbę obowiązujących porozumień z wolontariuszami w latach 2020 – 2022.

Tabela 7 Liczba obowiązujących porozumień z wolontariuszami w latach 2020 – 2022

ROK	LICZBA POROZUMIENI Z WOLONTARIUSZAMI
2020	14
2021	10
2022	16

Źródło: Opracowanie własne – dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej

Szczególnym rodzajem pomocy jest wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, który jest swego rodzaju pracownikiem pierwszego kontaktu dla rodziny zastępczej/prowadzącego rodzinny dom dziecka. W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej obecnie zatrudnionych jest 4 koordynatorów.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej prowadzi spotkania grupy wsparcia dla rodzin zastępczych/prowadzących rodzinne domy dziecka, które odbywają się raz w miesiącu w siedzibie Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Grupa prowadzona jest w celu wymiany doświadczeń związanych z pełnieniem funkcji rodzica zastępczego.

Ponadto pracownicy Centrum dbają, aby osoby sprawujące pieczę zastępczą na bieżąco podnosiły swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach i warsztatach.

Kolejną formą wsparcia na którą mogą liczyć osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej, są świadczenia pieniężne na pokrycie kosztów utrzymania dziecka. Przedstawione poniżej dane obejmują świadczenia przyznane rodzinom zastępczym/prowadzącym rodzinne domy dziecka, dla których właściwym do ponoszenia wydatków na ten cel jest Powiat Limanowski.

Tabela 8 Świadczenia przyznawane rodzinom zastępczym w latach 2020 – 2022

RODZAJ ŚWIADCZENIA	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ
ROK 2020		
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka	1420	1 233 367,00 zł
Dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	74	18 454,00 zł
Świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	9	14 210,00 zł
Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka	20	3 946,00 zł
Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	17	51 638,00 zł
Świadczenie na pokrycie kosztów przeprowadzenia niezbędnego remontu	1	3 000,00 zł
ROK 2021		
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka	1405	1 244 123,00 zł
Dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	60	15 837,00 zł
Świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych	7	13 000,00 zł

z potrzebami przyjmowanego dziecka		
Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka	13	2 600,00 zł
Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	12	36 939,00 zł
Świadczenie na pokrycie kosztów przeprowadzenia niezbędnego remontu	3	9 000,00 zł
ROK 2022		
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka	1296	1 220 870,00 zł
Dodatek z tytułu niepełnosprawności dziecka	51	13 888,00 zł
Świadczenie jednorazowe na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	2	2 490,00 zł
Dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka	23	10 300,00 zł
Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego	12	41 932,00 zł

Źródło: Opracowanie własne – dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej

2.4. Usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej

Usamodzielnienie to długotrwały proces, dotyczący dzieci, które osiągnęły pełnoletność będąc umieszczone w rodzinnej bądź instytucjonalnej pieczy zastępczej. Jego celem jest stopniowe przygotowanie wychowanków rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka oraz placówek opiekuńczo – wychowawczych do samodzielnego, dojrzałego życia i zintegrowanie ze środowiskiem lokalnym. Przygotowanie wychowanka do radzenia sobie w dorosłym życiu jest nadrzędnym zadaniem zarówno placówek opiekuńczo – wychowawczych, jak i rodzin

zastępczych. W związku z powyższym, istotne jest podejmowanie w odpowiednim czasie szeregu działań mających przygotować młodego człowieka do realiów dorosłego życia. Dlatego też, ważne jest rozpoznanie sytuacji rodzinnej, mieszkaniowej, społecznej i edukacyjnej podopiecznego, a także jego mocnych i słabych stron, szans oraz zagrożeń, a następnie właściwe ukierunkowanie jego planów.

Istotną rolę w procesie usamodzielnienia odgrywa opiekun, tj. osoba wskazana przez wychowanka na rok przed uzyskaniem pełnoletności i zaakceptowana przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej. Opiekun procesu usamodzielnienia wspólnie z usamodzielnianym wychowankiem i przy udziale pracownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej opracowuje Indywidualny Program Usamodzielnienia, który po zatwierdzeniu przez Dyrektora tutaj Centrum staje się podstawą przyznania świadczeń. Opracowany dokument może być modyfikowany w trakcie tego realizacji, w sytuacji gdy potrzeby wychowanka, ewentualnie jego sytuacja osobista, ulegają zmianie. W procesie usamodzielnienia podopiecznego uczestniczą także pracownicy Centrum, rodziny zastępcze oraz pracownicy placówek, jako osoby wspierające.

Pełnoletnim wychowankom opuszczającym rodzinną bądź instytucjonalną formę pieczy zastępczej:

- 1) przyznaje się pomoc na:
 - a) kontynuowanie nauki,
 - b) usamodzielnienie,
 - c) zagospodarowanie,
- 2) udziela się pomocy w uzyskaniu:
 - a) odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu treningowym,
 - b) zatrudnienia,
- 3) zapewnia się pomoc prawną i psychologiczną, pracę socjalną oraz doradztwo zawodowe.

Tabela 9 Świadczenia przyznawane usamodzielnianym wychowankom w latach 2020 – 2022

RODZAJ ŚWIADCZENIA	PIECZA ZASTĘPCZA			
	RODZINNA		INSTYTUCJONALNA	
	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ
ROK 2020				
Pomoc na kontynuowanie nauki	105	53 320,00 zł	0	0
Pomoc na usamodzielnienie	8	36 432,00 zł	0	0
Pomoc na zagospodarowanie	7	34 178,00 zł	1	2 200,00 zł
ROK 2021				
Pomoc na kontynuowanie nauki	78	42 218,00 zł	0	0
Pomoc na usamodzielnienie	7	44 750,00 zł	0	0
Pomoc na zagospodarowanie	10	49 999,00 zł	0	0
ROK 2022				
Pomoc na kontynuowanie nauki	79	44 826,00 zł	0	0
Pomoc na usamodzielnienie	8	45 080,00 zł	2	15 678,00 zł
Pomoc na zagospodarowanie	8	39 748,00 zł	2	10 000,00 zł

Źródło: Opracowanie własne – dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej

Na terenie Powiatu Limanowskiego funkcjonuje mieszkanie treningowe, które znajduje się pod adresem: Szczyrzyc 182. Usamodzielniani wychowankowie mają możliwość skorzystania z pobytu w mieszkaniu treningowym, dzięki czemu przygotowują się do prowadzenia samodzielnego życia. W latach 2020 – 2021 w mieszkaniu nie przebywał żaden wychowanek, natomiast w kwietniu 2022 roku zamieszkał w nim jeden usamodzielniany.

Tabela 10 Liczba wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, którzy uzyskali pełnoletność w latach 2020 – 2022

ROK	LICZBA OSÓB USAMODZIELNIANYCH
2020	20
2021	12
2022	18

Źródło: Opracowanie własne – dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej

W latach 2020 – 2022 pełnoletność osiągnęło 50 wychowanków rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka oraz placówek opiekuńczo – wychowawczych pochodzących z terenu Powiatu Limanowskiego. Liczba usamodzielnianych wychowanków utrzymywała się na podobnym poziomie na przestrzeni lat, zauważono spadek w roku 2021.

2.5. Współpraca z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

Trwale umieszczanie dziecka poza rodziną biologiczną uznaje się za sytuację wyjątkową i powinno być rozwiązaniem ostatecznym, po wykorzystaniu wszystkich innych możliwych form wsparcia rodziny. Jednym z podstawowych zadań ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest praca na rzecz jak najszybszego powrotu dziecka do rodziny biologicznej. Pracę z rodzicami biologicznymi winno się podejmować niezwłocznie po umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej, tak aby umożliwić dziecku jak najszybszy powrót do środowiska rodzinnego. Niezbędnym warunkiem realizacji tego zadania jest otwarcie się zarówno rodziców, jak i dzieci na działania pomocowe. Ponadto powinni oni wykazać się wytrwałością w dążeniu do celu, a co najważniejsze – motywacją do działania, której fundamentem powinna być wizja rodziny zintegrowanej, harmonijnej, w której zarówno rodzice, jak i dzieci znajdują oparcie i chęć do działania. Istotną kwestią w tym zakresie jest również współpraca wszystkich instytucji na rzecz dobra dziecka.

Tabela 11 Liczba dzieci, które powróciły pod opiekę rodziców biologicznych w latach 2020 – 2022

ROK	LICZBA DZIECI
2020	1
2021	4
2022	9

Źródło: Opracowanie własne – dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej dokłada wszelkich starań, aby rodzice biologiczni, mieli możliwość stałych kontaktów z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej, jeśli tylko wyrażają taką chęć. W siedzibie Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej został zaadaptowany pokój specjalnie do spotkań rodziców z dziećmi. Spotkania odbywają się pod nadzorem pracowników.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej może dochodzić świadczeń alimentacyjnych w stosunku do rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej po zasięgnięciu opinii asystenta rodziny bądź podmiotu organizującego pracę z rodziną. Jeżeli od umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej upłynął rok, dyrektor powiatowego centrum pomocy rodzinie bezwzględnie dochodzi świadczeń alimentacyjnych na to dziecko, składając pozew sądowy o alimenty. Rodzice biologiczni mogą również dobrowolnie wpłacać alimenty na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, składając deklarację o dobrowolnych alimentach.

Tabela 12 Liczba rodziców biologicznych wobec których wystąpiono z pozwem alimentacyjnym w latach 2020 – 2022

ROK	LICZBA RODZICÓW
2020	17
2021	4
2022	4

Źródło: Opracowanie własne – dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej

Rodzice biologiczni zobowiązani są do ponoszenia opłaty za pobyt swoich dzieci w pieczy zastępczej. Osoby te, w przeważającej większości to rodzice niezaradni życiowo, bezradni w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, uzależnieni od alkoholu, żyjący poniżej kryterium dochodowego, a nawet w ubóstwie, często z orzeczonym stopniem niepełnosprawności. W związku z powyższym w przeważającej większości osobom tym wydawane są decyzje o odstąpieniu od ustalenia opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

Tabela 13 Liczba rodziców biologicznych zobowiązanych do opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w latach 2020 – 2022

ROK	LICZBA RODZICÓW
2020	135
2021	149
2022	138

Źródło: Opracowanie własne – dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej

3. Roczne limity rodzinnych form pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyznacza się roczne limity rodzinnych form pieczy zastępczej. W nowym okresie programowania, tj. na lata 2024 – 2026 zaplanowano następujący limit nowo utworzonych rodzin zastępczych zawodowych/rodzinnych domów dziecka w Powiecie Limanowskim:

- 1) 2024 rok – 1 rodzina zastępcza zawodowa lub 1 rodzinny dom dziecka,
- 2) 2025 rok – 1 rodzina zastępcza zawodowa lub 1 rodzinny dom dziecka,
- 3) 2026 rok – 1 rodzina zastępcza zawodowa lub 1 rodzinny dom dziecka.

4. Cele i zadania programu

Celem nadrzędnym Programu jest propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego oraz rozwój pieczy zastępczej aby zapewnić dzieciom opiekę i wychowanie w warunkach zbliżonych do prawidłowo funkcjonującej rodziny. Jego osiągnięcie będzie możliwe poprzez realizację niżej przedstawionych celów szczegółowych.

Tabela 14 Opis celów, zadań, podmiotów odpowiedzialnych, partnerów, terminów i wskaźników realizacji programu

CEL GŁÓWNY				
Rozwój systemu opieki nad dzieckiem i rodziną oraz wsparcie dla osób usamodzielnianych				
CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU	ZADANIA PROGRAMU	PODMIOT ODPOWIEDZIALNY/ PARTNERZY PROGRAMU	TERMIN REALIZACJI PROGRAMU	WSKAŹNIKI PROGRAMU
Pozyskanie jak największej liczby kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	Prowadzenie szerokiej akcji informacyjnej o rodzicielstwie zastępczym oraz szerzenie jego idei.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.	Zadania o charakterze ciągłym	- Liczba wydarzeń/ materiałów promocyjnych promujących rodzicielstwo zastępcze.
	Szkolenie i kwalifikowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej, rodzinnego domu dziecka.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej. Partnerzy: ośrodek adopcyjny.	Zadania o charakterze ciągłym, w zależności od potrzeb	- Liczba osób, które zgłosiły chęć prowadzenia rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej oraz rodzinnego domu dziecka. - Liczba osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej oraz rodzinnego domu dziecka.
	Prowadzenie rejestru danych o osobach pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej, rodzinnego domu dziecka.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.	Zadania o charakterze ciągłym	- Liczba rodzin zastępczych: zawodowych, niezawodowych, rodzinnych domów dziecka.

Wzmacnianie system opieki nad dzieckiem i rodziną zastępczą	Ocena rodziny zastępczej pod względem predyspozycji do pełnienia powierzonych funkcji i jakości wykonywanej pracy.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej. Partnerzy: rodziny zastępcze/RDD, miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej.	Zadania o charakterze ciągłym	- Liczba sporządzonych ocen rodzin zastępczych.
	Opracowywanie planu pomocy dziecku.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej. Partnerzy: Rodzina zastępcza/RDD, podmiot organizujący pracę z rodziną biologiczną.	Zadania o charakterze ciągłym	- Liczba opracowanych planów pomocy dziecku.
	Współpraca między powiatami w zakresie zapewnienia dzieciom pieczy zastępczej.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.	Zadania o charakterze ciągłym	- Liczba dzieci (z terenu Powiatu Limanowskiego) umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie innych powiatów. - Liczba dzieci (z innych powiatów) umieszczonych w pieczy zastępczej na terenie Powiatu Limanowskiego.
	Wspieranie rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka poprzez pomoc wolontariuszy.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej. Partnerzy: szkoły z terenu Powiatu Limanowskiego (uczniowie), OHP.	Zadania o charakterze ciągłym	- Liczba obowiązujących porozumień z wolontariuszami.

	Zapewnienie opieki nad dzieckiem w sytuacji korzystania z prawa do czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub prowadzących rodzinny dom dziecka.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.	Zadania o charakterze ciągłym, w zależności od potrzeb	- Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia poprzez rodziny pomocowe.
	Organizowanie specjalistycznych szkoleń dla rodzin zastępczych oraz wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.	Zadania o charakterze ciągłym	- Liczba zorganizowanych szkoleń.
	Prowadzenie grupy wsparcia dla rodzin zastępczych z terenu Powiatu Limanowskiego.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.	Zadania o charakterze ciągłym (spotkania 1 raz w miesiącu)	- Liczba spotkań grupy wsparcia.
	Organizowanie i prowadzenie poradnictwa psychologicznego, socjalnego, rodzinnego, pedagogicznego oraz prawnego dla rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.	Zadania o charakterze ciągłym	- Liczba udzielonych porad. - Liczba osób korzystających z poradnictwa.
	Zapewnienie pomocy poprzez pracę koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i innych specjalistów Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.	Zadania o charakterze ciągłym	- Liczba rodzin objętych pomocą koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

	Integracja środowiska rodzin zastępczych poprzez organizację spotkań okolicznościowych.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.	Zadania o charakterze ciągłym	- Liczba zorganizowanych spotkań.
	Zapewnienie wsparcia finansowego rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.	Zadania o charakterze ciągłym	- Liczba rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka, które pobierają świadczenie. - Kwota świadczeń. - Liczba rodzin zastępczych zawodowych/prowadzących rodzinne domy dziecka oraz rodzin pomocowych, którym wypłacono wynagrodzenia. - Kwota ww. wynagrodzeń. - Liczba osób do pomocy, którym wypłacono wynagrodzenia. - Kwota ww. wynagrodzeń.
Uregulowanie sytuacji prawnej dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej	Przeprowadzanie ocen sytuacji dziecka w celu stwierdzenia zasadności dalszego jego pobytu w pieczy zastępczej.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej. Partnerzy: miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej, placówki oświatowe, rodziny zastępcze/RDD, ośrodki adopcyjne, rodzice biologiczni.	Zadania o charakterze ciągłym	- Liczba sporządzonych ocen sytuacji dziecka, w tym stwierdzających brak zasadności dalszego pobytu dziecka w dotychczasowej pieczy zastępczej

	Wnioskowanie do sądu o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem uregulowania jego sytuacji prawnej.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.	Zadania o charakterze ciągłym	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba złożonych wniosków o uregulowanie sytuacji prawnej dziecka. - Liczba dzieci, którym uregulowano sytuację prawną. - Liczba dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia. - Liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych.
Wspieranie procesu usamodzielniania się osób opuszczających pieczę zastępczą	Pomoc wychowankom w starcie w dorosłe życie.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.	Zadania o charakterze ciągłym	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba wychowanków, którzy uzyskali pełnoletność i pozostali w pieczy zastępczej. - Liczba wychowanków, którzy po uzyskaniu pełnoletności opuścili pieczę zastępczą. - Liczba sporządzonych Indywidualnych Programów Usamodzielnienia.
	Prowadzenie mieszkania treningowego dla osób potrzebujących, w tym dla usamodzielnianych wychowanków.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.	Zadania o charakterze ciągłym	<ul style="list-style-type: none"> -Liczba prowadzonych mieszkań. -Liczba osób korzystających z mieszkania treningowego.

	Udzielanie wsparcia przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz wsparcia psychologicznego, socjalnego, prawnego i doradztwa zawodowego usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.	Zadania o charakterze ciągłym	- Liczba osób korzystających ze wsparcia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. - Liczba udzielonych porad. - Liczba osób korzystających z poradnictwa.
	Zapewnienie wsparcia finansowego (pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie).	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.	Zadania o charakterze ciągłym	- Kwota wypłaconej pomocy: - na kontynuowanie nauki, - na usamodzielnienie, - na zagospodarowanie. - Liczba osób objętych w/w pomocą.
Współpraca z rodzicami biologicznymi dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	Motywowanie rodziców biologicznych do płacenia alimentów na rzecz dzieci objętych pieczą zastępczą.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.	Zadania o charakterze ciągłym	- Liczba rodziców płacących alimenty dobrowolnie.
	Wnioskowanie do sądu o zasądzenie alimentów na rzecz dzieci objętych pieczą zastępczą.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.	Zadania o charakterze ciągłym	- Liczba pozwów o ustalenie alimentów. - Liczba rodziców płacących alimenty na podstawie wyroku sądu.
	Ponoszenie odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.	Zadania o charakterze ciągłym	- Liczba rodziców, którym ustalono odpłatność. - Liczba rodziców, których zwolniono z odpłatności.

	Podejmowanie działań na rzecz przywracania więzi rodzinnych poprzez umożliwienie spotkań rodziców biologicznych z dzieckiem na terenie Centrum.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.	Zadania o charakterze ciągłym	- Liczba zorganizowanych spotkań.
	Umożliwienie rodzicom biologicznym uczestnictwa w posiedzeniach zespołu ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej.	Podmiot odpowiedzialny: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej.	Zadania o charakterze ciągłym	- Liczba posiedzeń zespołu ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej z udziałem rodziców biologicznych.

Źródło: Opracowanie własne

5. Źródła finansowania programu

Poszczególne zadania, podejmowane w celu realizacji Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026, będą finansowane w ramach:

- budżetu Powiatu Limanowskiego i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Limanowej,
- budżetu samorządów gminnych zobowiązanych do współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- odpłatności rodziców biologicznych,
- innych środków publicznych.

6. Monitorowanie programu

Monitorowanie Programu odbywać się będzie na podstawie analizy i oceny wskaźników realizacji zadań Programu. Po analizie sporządzane będzie sprawozdanie, które następnie zostanie przedłożone Zarządowi Powiatu Limanowskiego, Komisji Do Spraw Pomocy Społecznej Rady Powiatu Limanowskiego oraz Radzie Powiatu Limanowskiego.

Spis tabel

Tabela 1 Liczba rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka oraz liczba dzieci w latach 2020 – 2022 na terenie Powiatu Limanowskiego	11
Tabela 2 Wiek dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Limanowskiego w latach 2020 – 2022	12
Tabela 3 Liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2020-2022 z podziałem na przyczyny umieszczenia	13
Tabela 4 Liczba dzieci, które opuściły rodzinne formy pieczy zastępczej w latach 2020 – 2022	14
Tabela 5 Liczba dzieci pochodzących z terenu Powiatu Limanowskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenach innych powiatów w latach 2020 – 2022	14
Tabela 6 Liczba dzieci pochodzących z terenu Powiatu Limanowskiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenach innych powiatów w latach 2020 – 2022.....	15
Tabela 7 Liczba obowiązujących porozumień z wolontariuszami w latach 2020 – 2022	17
Tabela 8 Świadczenia przyznawane rodzinom zastępczym w latach 2020 – 2022	18
Tabela 9 Świadczenia przyznawane usamodzielnianym wychowankom w latach 2020 – 2022	21
Tabela 10 Liczba wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, którzy uzyskali pełnoletność w latach 2020 – 2022.....	22
Tabela 11 Liczba dzieci, które powróciły pod opiekę rodziców biologicznych w latach 2020 – 2022.....	22
Tabela 12 Liczba rodziców biologicznych wobec których wystąpiono z pozwem alimentacyjnym w latach 2020 – 2022	23
Tabela 13 Liczba rodziców biologicznych zobowiązanych do opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w latach 2020 – 2022.....	24
Tabela 14 Opis celów, zadań, podmiotów odpowiedzialnych, partnerów, terminów i wskaźników realizacji programu	25
Spis wykresów	
Wykres 1 Formy pieczy zastępczej	10
Wykres 2 Liczba pozyskanych kandydatów w latach 2020 – 2022.....	16

Przewodniczący Rady

Józef Pietrzak